

Högertrenden

Den nye moderatledaren Carl Bildt, som härmed av Svensk Tidskrift hälsas varmt välkommen till sin viktiga uppgift, har ett givet värv, att återigen få högervindarna att blåsa friskt över Sveriges land. Som utvecklingen efter valet har visat så är ett kraftfullt och ideologiskt starkt Moderata Samlingsparti nödvändigt för att det borgerliga blocket skall återges trovärdighet som regeringsalternativ. Som också sommarens politiska debatt har utvisat tycks mittenpartierna lida av en svårkurerad oförmåga att utmejsla och under längre tid vidmakthålla en klar ideologisk profil. Existerar inte ett klart, konsekvent och attraktivt högeralternativ blir riktkarlen för "mitten" alltför lätt socialdemokratin.

Högervindarna har inte slutat att blåsa över världen även om de socialdemokratiska partistrategerna försöker påstå att så är fallet.

Sant är att en del av de val som nu ägt rum och väntar i Europa kan komma att ge socialdemokraterna framgångar. Valen i juni i Spanien gav regeringen Gonzales förstärkt majoritet. I Västtyskland är frågan hur regeringen Kohl skall hävda sig i valen nästa januari. Självaste Margaret Thatcher har lidit en del besvärande nederlag i fyllnadsval till parlamentet. Så långt kan de teckentydare som vill se en förändring i den politiska konjunkturen få stöd för sin tes.

Men göres analysen djupare och besvärar man sig med att analysera den politik som föres i respektive land av respektive åsiktsriktning så framträder en helt annan bild. De socialdemokratiska partier som nu noterar framgång är de partier som sökt *anamma* höger vinden.

De har rört sig in mot politikens centrum och de har övertagit en hel del av borgerlighetens politik.

I Norge lanserade arbeiderpartiet för ett år sedan sin egen frihetskampanj. De var mera rättframman än sina svenska bröder och dolde sig inte under några "frihet från" begrepp.

I England försöker labourpartiet genomföra en nästan total ansiktslyftning med hjälp av citys mest framgångsrika reklammän. Marxismen och den röda färgen tonas bort. Grått skall nu bli labours färg. Frihet och rättvisa skall vara partiets slagord. Omvandlingen är smått fantastisk då den iscensattes av ett av Europas mest gammalmodiga och marxisttrogna socialistpartier.

I Frankrike hejdades en förkrossande seger för borgerligheten enbart av den mycket målmedvetna omläggning av regeringspolitiken i marknadsekonomisk riktning som socialisterna genomförde dryga året före vårens val. Den socialistiska frontförändringen, som även hann ha gynnsamma effekter på Frankrikes ekonomi, begränsade valförlusterna som ändå blev så stora att högern fick bilda regering. Frankrike uppvisar i dag en unik politisk konstellation där president Mitterrand skall bevittna hur premiärminister Chirac privatiserar banker och företag som han själv förstatligade i början av sin regeringsperiod.

Det spännande och hoppningivande i dagens politiska utveckling är att det finns ingenting som tyder på att högervindarna blåst över. Valet i Holland i början av sommaren där den kristdemokratiska regeringen Lubbers fick förnyat förtroende trots en hårdhänt ekonomisk saneringspolitik ger ytterligare be-

lägg härför. Det är SvT:s övertygelse, att världspolitiken i dag befinner sig i en mera långsiktig utvecklingsfas, där länder och regeringar kommer att söka sig till marknadsekonomiska och frihetliga lösningar på samhällsproblemen.

Den utvecklingen är redan på full gång i Västeuropa i dag. Näringslivet avregleras och privata initiativ stimuleras. Samma utveckling sker också i utvecklingsländerna, där de framgångsrika marknadsekonomierna i Sydostasien kontrasterar mot stagnerande socialistexperiment i Afrika och Latinamerika. Till och med kommunistiska länder söker förbättra sin försörjning med hjälp av marknadsekonomin. Kina är det mest slående exemplet.

Chrusjev sade en gång att när den tiden var inne, då industriproduktionen per invånare i Sovjetunionen överträffade den i Förenta Staterna, skulle folket i Asien och Afrika i sina magar bli övertygade om att kommunismen var ett bättre system. Utvecklingen har blivit den rakt motsatta och det finns ingenting som tyder på att styrkan i det amerikanska exemplet kommer att mattas under det kommande decenniet. Tjernobylyckan har ytterligare illustrerat Sovjetsystemets stelbenthet och bristande utvecklingskraft.

Sverige har att leva i och konkurrera med en omvärld som restaurerar sina marknadsekonomier och sänker skattorna för sina medborgare. De skattesatser som nu beslutats i Förenta Staterna, omkring 30 procent, ter sig smått fantastiska i svenska öron. Även i Västeuropa genomföres betydande skattesänkningar på arbetsinkomster. Sverige

måste vandra samma väg som de västeuropeiska länderna i liberaliserande riktning eller också i ännu högre grad bli Landet Annorlunda, dominerat av offentliga monopol, ett statssubventionerat parti-, press- och kulturliv och en stagnerande välfärdsutveckling.

Även svensk socialdemokrati har rört sig åt höger. Den har gjort det på de mest näraliggande områdena, de som handlar om svensk ekonomis överlevnad på kort sikt. Här har marknadsekonomin tagits till heders som hjälpmedel. Men ingenting har ännu ändrats i den långsiktiga färdriktningen. De offentliga monopolen försvaras liksom löntagarfonderna. Kvalitetsförsämringen i skolan fortsätter. Det personliga ägandet urgröpes.

Dagordningen för den svenska borgerligheten är således given: att i samklang med de gynnsamma ideologiska strömningar som världsscenen i dag erbjuder kämpa för en liberalisering och förnyelse av också svenskt samhällsliv.

Den nye moderatledaren har här sin stora uppgift. Det är han som måste ta upp den ideologiska kampen med en socialdemokrati som under Ingvar Carlssons ledning tycks välja en mjukare profil. En socialdemokrati som inte längre talar så mycket om socialism utan desto mera om folkhem och samverkan med näringslivet.

En gråare socialdemokrati blir inte en lättare motståndare. Desto viktigare är det för moderaterna och borgerligheten att med fantasi och uthållighet för väljarna kunna presentera positiva och konkreta förslag om hur ett friare och mera kvalitetsmedvetet svenskt samhälle skall kunna återupprättas.